

Editörden

From the Editor

İnsan tahayyül eden bir varlıktır. Tahayyülde bulunma insanın toplumsal varlığı ve yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. İnsan tahayyül sayesinde ki, diğer varoluş tarzlarından farklı olarak kendi potansiyelini kültürel ve toplumsal katmanlarda en üst düzeyde ortaya koyabilmektedir. Tasavvurlar insandaki potansiyelin bu düzeylerde sonuçlar çıkartmasının hem sebebi he de sonuçları olarak değerlendirilebilirler. İnsanın tahayyülü, dolaısıyla tasavvuratı bu bakımdan en üst düzeylerde belli alanlarda temayüz ediyor olagelmıştır.

Din, felsefe, sanat ve bilim bu noktada temel kategoriler arasında yer alıyor görünmektedir. Bununla birlikte dinin hem onu olumlayan çoğu kesimi ile, ona karşı mesafeli duran ya da reddeden kesimlerin uzlaştıkları bir nokta, dinin insani düşünce ve bilgi üretimi ile ilişkisi hususunu görmezden gelişleridir. Tabii birincisi itibariyle bu bir tenzih yönelimlilikten fazlasıyla nasiplenen bir arkaplandan, ikincisi itibariyle de illüzyon, yanlış bilinçlilik vb. teşhisleri içerisinde barındıran bir indirgemecilikten kaynaklanmaktadır. Ne var ki, her iki yönelim de aslında insan tasavvuratını oldukça hafife almakta birleşmiş bulunmaktadırlar.

Benzer durumlar felsefe için de, sanat için de ve bilim için de söz konusu edilebilir. Bütün bu alanlardaki katkılar da ya görmezden gelinerek, inkar edilerek önemsizleştirilmeye çalışılmaktadır; ya da tam aksine bu ürünler insanı aşan bir kutsallık düzeyine götürülmektedir. Felsefenin yer yer bir entelektüel bir moda haline gelmesi, sanatın ayrı bir kutsallığı andırır söylemlere teslim edilmesi ya da bilimin bugün itibariyle bir 'insanlık dini' halinde yeniden üretimi, ikinci tür bir "önemli" hale getirerek "değersizleştirme" durumunun birer sonucu halinde karşımızda durmaktadırlar.

Halbuki bu tasavvuratın inkarı ya da indirgenmesi veyahut da putlaştırılmasından çok bunların insanın tarihsel varoluş hikayesi içerisinde olanca zenginliğiyle sergilenip, ele alınması gerekmektedir. Çünkü bütün bu tasavvurat aynı zamanda insanın dünyadaki varoluşuna ilişkin zenginliği temsil etmektedir. Buna yabancılaşmak -ki, az önce tasvir olunan farklı yönelimlerin hepsi de bununla malul görünmektedir- insani zenginliğin ve tabii ki dünya kurmanın insan düşüncesindeki karşılıklarının tahrip edici bir sabotaja tabi tutulması anlamına gelecektir.

Eskiye bu ve bundan sonraki bir dizi sayısında bu tasavvurlara ilişkin dosyaları gündemine almış bulunmaktadır. Her anlamda

sınırların yeniden çizildiği, kesinliklere sığınmaktan ziyade düşünömsel bir çağa yönelik adımların giderek daha fazla yoğunlaştığı yeni bir dünyada tasavvurların da özenli bir ilgiyle karşılanacakları hususu hiç de hafife alınamaz bir varsayım oluşturmaktadır. İslami tahayyülün potansiyelinin açığa çıkartılması yönündeki ihtiyaç ve taleplerin eskisine göre çok daha fazla gündemde olduğu bir bağlamda da belli dinsel ya da teolojik tasavvurların öne çıkması tabiidir. Eskiyei bu yeni tema dizisine Tanrı tasavvurları ile başlamış bulunmaktadır. Bu tasavvurların ne kadar zengin bir külliyat, aynı zamanda da bir potansiyel oluşturduğu, işin içerisine girildiğinde çok daha fazla anlaşılmaktadır.

Bu hedef doğrultusunda Eskiyei'nin bu ve bundan sonraki sayısı mezkur tasavvurları konu alan bir yazı programını okuyucuların ilgisine sunacaktır. Bu sayıda ahlak, kelam, tasavvuf ve dinler tarihi boyutları ile ilgili katkılar yer almaktadır. Bu noktada bu araştırma ve düşünce mahsulü bu yazıların müelliflerinden başlayarak, bunlara hakemlik değerlendirmesinde bulunan saygıdeğer hakemlerimize, bhusus dinamik tabiatıyla sayıların ortaya çıkmasında büyük katkılarını burada hatırlamanın bir borç oluşturduğu Gürbüz Deniz'e ve yayın mutfağındaki tüm katkı sahiplerine okuyucuların önünde şükranlarımı sunuyorum.

Bir sonraki Bahar sayımızda ise bu dosyanın felsefe, fıkıh, hadis, sosyoloji, psikoloji, mezhepsel aktörler, feminizm gibi diğer boyutlarla ele alınması hedef alınmaktadır. Bu, aynı zamanda gelecek sayıdaki bu boyutlara ilişkin yazılar noktasında da açık bir daveti dile getirmiş olmaktadır. Bu arada bu sayıda dosya kapsamı dışında da dikkate değer araştırma ve yazıların yer aldığıın da unutulmaması gerekir. Bu katkıları her zaman bekleyeceğiz.

Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle..

İhsan TOKER